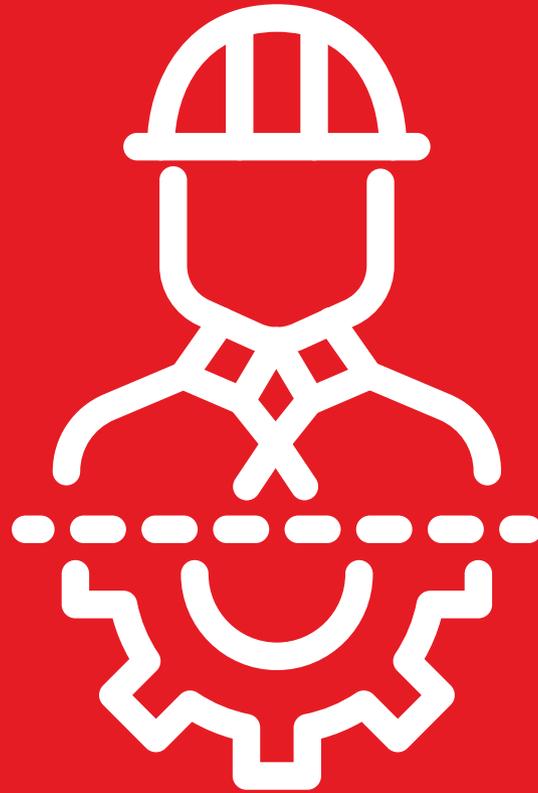

КОМИТЕТ ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

КРАТОК ПРЕГЛЕД НА АНАЛИЗАТА ЗА
СТАНДАРДИТЕ НА РАБОТНИЧКИ ПРАВА
И НИВНАТА ПРИМЕНА ВО
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Анализа на стандардите за работнички права и нивната примена во Република Северна Македонија

Анализата ги идентификува и се фокусира на:

- Основните насоки за развој на националната регулатива за заштита на работничките права;
- Нивото на усогласеност на регулативата со прифатените меѓународни стандарди, и
- Отстапувањата при имплементацијата и праксата, како од важечките закони, така и од меѓународните стандарди.

РАБОТНИЧКИ ПРАВА ПОВРЗАНИ СО ЗАШТИТАТА Меѓународен систем на вредности

Меѓународна организација на трудот (МОТ)

- Конвенција за безбедност и здравје при работа, број 155 од 1981 година
- Конвенција за служби за заштита на здравјето при работа, број 161 од 1985 година
- Конвенција за промотивна рамка за безбедност и здравје при работа, број 187 од 2006 година

Досега Република Северна Македонија има ратификувано 80 конвенции на МОТ, но ја нема ратификувано Конвенцијата за заштита и здравје во градежништвото, број 167 од 1988 година.

МЕХАНИЗМИ ЗА ЗАШТИТА

Неопходно е да се создадат ефикасни и ефективни механизми. Тоа значи:

- Достапни институции,
- Јасни и едноставни процедури, и
- Расположливи алатки.

Непосреден пристап за работниците до нивните права и придобивки, без да бидат изложени на непотребни трошоци или процедурални пречки.

РАБОТНИЧКИТЕ ПРАВА СЕ ЧОВЕКОВИ ПРАВА

Рамката на заштитната машинерија треба да се воспостави врз две основни начела:

- Еднаков третман и недискриминација во процесот на спроведување на правото, и
- Ефективност на методите на спроведување.

Непосреден пристап за работниците до нивните права и придобивки, без да бидат изложени на непотребни трошоци или процедурални пречки.

Целата анализа е достапна на:

<https://mhc.org.mk/wp-content/uploads/2019/03/Standardi-Mk.pdf>.

ПРОБЛЕМИ ВО ЗАКОНОДАВСТВОТО

ПРАВНИ АЛАТКИ:

Материјата поврзана со алатките кои им стојат на располагање на работниците за заштита на нивните права е образложена во текстот на целиот Закон за работните односи, како и во други закони.

НЕПРЕЦИЗНОСТ НА ОДРЕДБИТЕ:

Материјата поврзана со спроведувањето на заштитните клаузули и остварувањето на правата на работниците не е прецизирана на ниво на закон или на ниво на обврска наведена во законот.

ПОВЕЌЕСТЕПЕНОСТ НА ПОСТАПКАТА:

Постапката може да го доведе работникот во неповолна положба и да има негативни импликации пред да дојде во можност да ги употреби алатките кои му обезбедуваат судска заштита.

МЕСТО И УЛОГА НА СИНДИКАТОТ:

Синдикатот е многу поприсутен како структура кога се вмешува тогаш кога е прекршен законот, отколку на ниво на превенција кога се осмислуваат политиките и процедурите кои треба да го ограничат прекршувањето на законот

ЗАКОНСКИ РЕШЕНИЈА:

Можност за различно толкување на законските одредби и на тој начин изигрување на намерата на законодавецот.

ТРУДОВ ИНСПЕКТОРАТ:

Во пракса инспекторите не ги искористуваат до крај законски дадените можности, а системот на пријавување на повредата на правата на работниците не е прилагоден на потребите на работниците.

КОЛЕКТИВНИ ДОГОВОРИ И СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ:

Не им нудат на работниците разбирливи и јасни процедури за постапување во ситуациите кога треба да побараат заштита.

СУДСКА ЗАШТИТА:

Во пракса, работните спорови траат недозволиво долго. Максималното пропишано траење на овој тип постапки е честопати грубо прекршувано.

Целата анализа е достапна на:

<https://mhc.org.mk/wp-content/uploads/2019/03/Standardi-Mk.pdf>.

ПОДАТОЦИ ОД ЕМПИРИСКО ИСТРАЖУВАЊЕ ЗА ЕФИКАСНОСТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ТРУД:

„Имаме подобра комуникација на повисоко ниво. Главниот државен инспектор никогаш не нè одбил и можеме да речеме дека комуникацијата како комуникација е добра, но дека понатамошното постапување претставува проблем. На пониско ниво, односот помеѓу конкретен инспектор и работник што пријавува, често е конфликтен. За инспекторите имаме впечаток дека нивната работа како да им претставува товар, а не професионална обврска. Треба да оди, да се замери, треба да казнува... Ретко има добри инспектори, имам впечаток дека не им е предизвик да го работат она што треба, туку фактички го штитат само работодавачот.“
(Интервју, СИЕР)

ПРАВОСУДСТВО:

„Најголемата стапица беше Јавното обвинителство. Не знам колку кривични пријави пракавме до ЈО, но ништо од тоа. Тоа треба да се истражува за последните години сè додека не чујам еден ден дека некој претставник на работодавачите да оди во затвор за смртен случај со 100% недостатоци од негова страна. Не смее ниту еден работодавач да склучи договор со вработениот за во ковчег да го носат дома кај семејството, а кај нас како тоа да е веќе договорено. Јас знам дека секаде се случува тоа, но не знаат сите, а нема ниту една емисија од социјален карактер што се интересира што е со тие семејства.“
(Интервју, МЗЗПР)

БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА:

„Има недостаток на инспектори, посебно за безбедност и здравје при работа, затоа што е наведено во Законот за инспекција на трудот дека треба да бидат од техничките науки... немаме за БЗР ни 30 инспектори... Е сега, како проблем се јавува компјутерската опрема, треба да имаме софтвер и да бидеме поврзани и да може да се има увид во состојбите... Немаме ниту еден информатичар, ниту пак служба за одржување на компјутерите и системот.“
(Интервју, ДИТ)

СИНДИКАЛНО ОРГАНИЗИРАЊЕ

„За два дена успеавме да собереме потписи на 400 од 800 вработени во фабриката и го формиравме Синдикатот, а работодавачот беше известен за тоа дека во претпријатието е формиран Синдикат. Само што го формираа Синдикатот, претседателот на Синдикатот беше повикан и му беше речено да го искористи преостанатиот годишен одмор. Веднаш потоа доби отказно решение, односно му се прекина договорот за вработување, кој беше на определено време.“
(Интервју, СИЕР)

Овој краток преглед на анализата е подготвен во рамките на проектот „Зголемување на продуктивноста преку подобрување на законската рамка за работните односи во Северна Македонија” финансиран од Фондот за добро владеење на Велика Британија, со поддршка на Британската амбасада Скопје. Мислењата и ставовите наведени во оваа содржина не ги одразуваат секогаш мислењата и ставовите на Владата на Обединетото Кралство.

Хелсиншкиот комитет е овластено здружение за обезбедување правна помош, запишано во Државниот регистар на даватели на претходна правна помош. Доколку сметате дека Вашите права се загрозени, можете да пријавите прекршувања електронски на страницата на Хелсиншкиот комитет за човекови права на:

<https://mhc.org.mk/baranje-za-besplatna-pravna-pomosh/>

на бесплатниот телефонски број: 0800 44 222, или лично, во канцелариите на организацијата. По испраќањето на барањето по пошта, електронска пошта, или негово поднесување во нашата канцеларија, ќе Ви биде определен правен советник кој ќе работи на Вашиот предмет.

Целата анализа е достапна на:

<https://mhc.org.mk/wp-content/uploads/2019/03/Standardi-Mk.pdf>.

**За сите дополнителни прашања можете да се
обратите во:**

Хелсиншки комитет за човекови права

ул. Наум Наумовски Борче бр. 83, 1000

Скопје

+389 (0) 2 3119 073; +389 (0) 72 278 436

helkom@mhc.org.mk

British Embassy
Skopje

ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА
ПРОДУКТИВНОСТА
ПРЕКУ ПОДОБРУВАЊЕ
НА ЗАКОНСКАТА РАМКА
ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ
ВО МАКЕДОНИЈА

